

VIDAR BIRKELAND
Prestevegen 22B (JE)
4438 Sira

Saksbehandler:
Martin Eie

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Vidar Birkeland

Kontrollnummer: 2019.086.I.FMAG

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Vidar Birkeland

Fra Oppdrettsteknikk AS
Alexander Stene

Fra Fylkesmannen i Agder:
Martin Eie
Bjørn Stokke

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Vidar Birkeland den 15.10.2019. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Agder avdekket 2 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomheten har ikke gjennomført miljøovervåkning av bunnpåvirkningen fra sitt akvakulturanlegg
- Virksomheten har ikke vurdert kjemikaliene de bruker for substitusjon

Anmerkninger:

- Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

01.11.2019

Martin Eie

Bjørn Stokke

dato

kontrollør

seniorrådgiver

Fylkesmannen i Agder

Kopi av rapporten sendes til:

- Flekkefjord kommune
- Fiskeridirektoratet

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: VIDAR BIRKELAND	
Organisasjonsnr.: 977558999	Eies av: 877539822
Bransjenr. (NACE-kode): 01.451 - Sauehold	

Kontrollert enhet

Navn: Vidar Birkeland – Rekevika matfisk	Anleggsnr.: 1004.0089.01
Kommune: Flekkefjord	Fylke: Vest-Agder
Anleggsaktivitet: Laksefiskproduksjon i sjø	
Tillatelse gitt: 18. januar 2017	Sist endret: 4. april 2018

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Fylkesmannens aksjon for akvakultur i 2019.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Utslipp til luft
- Avfall
- Kjemikalier
- Tillatelse av 24.01.2017

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Virksomheten plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må virksomheten innen 27. desember 2019 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmavpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Agder v/Martin Eie.

4. Pålegg om opplysninger

Fiskefôr kan inneholde fremmedstoffer som kobber og kadmium (Sanden m.fl. 2017). Ifølge Havforskningsinstituttet sin risikovurdering for norsk fiskeoppdrett (2018) kan miljøgifter i fôret, herunder kobber og kadmium, bli sluppet ut fra et oppdrettsanlegg som fôrspill eller gjennom fekalier fra fisken. Utslipp av prioriterte stoffer, jf. virksomhetens tillatelse vedlegg 1, er kun tillat dersom det fremgår uttrykkelig av tillatelsen, eller er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning. Det kommer ikke frem av oversendt dokumentasjon om fiskefôret *Select Sirdal* inneholder fremmedstoffer.

Konsesjonshaver må sende Fylkesmannen i Agder følgende opplysninger innen 20. desember 2019 (jf. *forurensningsloven § 49*):

- Redegjørelse for innhold av fremmedstoffer i fiskefôr som benyttes ved anlegget.

Klageadgang

Dere har rett til å klage på pålegg om opplysninger dersom dere mener at dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. En klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen i Agder senest 3 dager etter mottakelsen av denne rapporten (jf. forvaltningsloven § 14). En klage kan fremsettes både skriftlig og muntlig.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 26.08.2019. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Vidar Birkeland bli ilagt et gebyr på kr 19 700,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via

Fylkesmannen i Agder. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Agder (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke gjennomført miljøovervåkning av bunnpåvirkningen fra sitt akvakulturanlegg

Avvik fra:

Tillatelse av 24.01.2017 vilkår 11.2

Kommentarer:

I henhold til virksomhetens tillatelse vilkår 11.1 skal miljøtilstanden for dypvann, planteplankton, bunndyr/vannplanter og sediment i overgangssonen ha god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Kravene til miljøovervåkingen fremkommer av tillatelsens vilkår 11.2. Vilkår 11.2 sier at undersøkelsene skal utføres i henhold til NS 9455:2015 og veileder 02:2013 (erstattet av 02:2018), og gjennomføres for første gang før tillatelsen tas i bruk. Videre skal undersøkelsene være representative for virksomhetens utslipp, utføres etter norsk standard der dette foreligger og utføres av uavhengig kompetent faginstans. Miljøovervåkingen skal foretas jevnlig for å dokumentere at kravene til miljøtilstand overholdes.

Fjordservice oversendte den 23.06.2017 på vegne av Vidar Birkeland et forslag til plan for overvåking av miljøtilstanden i Lundevannet. Hensikten med miljøovervåkingen er vurdere utstrekningen av påvirkning fra akvakulturanlegget. Undersøkelsen er risikobasert, slik at undersøkelsesfrekvensen øker med økende påvirkning. Overvåkningsprogrammet omfatter forundersøkelse, B-undersøkelse (trendovervåking av bunnforholdene i anleggssonen) og C-undersøkelse. Ifølge overvåkningsprogrammet skal den første C-undersøkelsen tas etter første produksjonssyklus, og senest i 2019. Fylkesmannen påpeker imidlertid at C-undersøkelser iht. NS9410:2016 er beregnet for bløtbunn, og vil være dårlig egnet for undersøkelser av organisk belastning på hardbunn/fjellskråninger. Fiskeridirektoratets veileder *Alternativ miljøovervåking av hard- og blandingsbunn* belyser denne problemstillingen. Fylkesmannen forventer at overvåkningsprogrammet oppdateres.

Under tilsynet kom det frem at virksomheten ikke har utført miljøovervåking av bunnpåvirkningen fra sitt akvakulturanlegg iht. tillatelsen. Fylkesmannen oppfattet det slik at undersøkelsene er planlagt gjennomført i løpet av 2020.

Avvik 2

Virksomheten har ikke vurdert kjemikaliene de bruker for substitusjon

Avvik fra:

Tillatelse av 24.01.2017 vilkår 7

Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 3a

Kommentarer:

Ifølge vilkår 7 i tillatelse av 24.01.2017 skal virksomheten være kjent med substitusjonsplikten, jf. produktkontrollloven 3a. Substitusjonsplikten går ut på at virksomhet som bruker produkt med innhold av kjemisk stoff som kan medføre miljøforstyrrelse eller helseskade skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for slik virkning. Virksomheten skal i så fall velge dette alternativet, hvis det kan skje uten urimelige kostnad eller ulempe.

Virksomheten bruker virocid, et desinfiserende middel, til rengjøring av merder ca. 1 gang per år. Rengjøringen gjøres på land. Virocid er meget giftig for liv i vann og kan gi helseskader, jf. sikkerhetsdatablad for virocid (sist endret 06.11.2018). Under tilsynet kom det frem at virksomheten har kjennskap til substitusjonsplikten, men at de ikke har utført vurdering av sine kjemikalier mht. substitusjon. Videre mangler virksomheten skriftlige rutiner i sitt internkontrollsystem som sikrer at de gjør substitusjonsvurderinger i henhold til kravene i produktkontrollloven og tillatelsen.

8. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen

10. Informasjon til virksomheten

Brosjyrer/infoark utdelt:

- Gebyr ved kontroll (TA-2608)

- Substitusjonsplikten (M104)
- Forurensningsmyndighetenes forventninger til oppdrettsanlegg i sjø (M735)
- Marin forsøpling (M992)

11. Andre forhold

Avfallsdeklarerer

I henhold til virksomhetens tillatelse vilkår 8.2 skal farlig avfall deklarerer og leveres til godkjent mottak minst én gang i året. Farlig avfall skal deklarerer gjennom databasen Avfallsdeklarerer.no. Avfallsdeklarerer.no er et samarbeid mellom Statens strålevern og Miljødirektoratet og er laget for å forenkle arbeidet som avfallsprodusent og avfallsmottak har med å oppfylle pliktene i avfallsforskriften kapittel 11 og kapittel 16. Under tilsynet kom det frem at virksomheten foreløpig ikke har levert farlig avfall til godkjent mottak, da de ikke har gått over grensen for årlig levering på 1 kg. Fylkesmannen kan imidlertid ikke se at virksomheten har brukerkonto i avfallsdeklarerer.